

IX. PRODUCCIÓ, INDÚSTRIES I CONSUM AGROALIMENTARIS

1. PRODUCTES AGROALIMENTARIS DE QUALITAT DIFERENCIADA

En la Comunitat Valenciana existeixen actualment 23 figures de qualitat reconegudes a nivell europeu (DOP's i IGP's); es tracta de 10 denominacions d'origen protegides, 5 indicacions geogràfiques protegides, 4 indicacions específiques de begudes espirituoses i 4 denominacions d'origen protegides víniques d'un solo operador (vins de clos) a les quals cal afegir l'Agricultura Ecològica, emparant diferents productes: vins, fruites i hortalisses, begudes espirituoses, torró i tubercles.

Les dades de producció i comercialització en els anys 2021 i 2022 d'alguns productes agrícoles valencians amb Denominació d'Origen Protegida (DOP) o Indicació Geogràfica Protegida (IGP) es mostren en el quadre 9.1.

En 2022 la DOP de l'Oli de la Comunitat Valenciana va ser anul·lada del registre de denominacions d'origen.

DOP Caqui de la Ribera del Xúquer

El caqui és un cultiu que ha experimentat un notable increment en la seua producció malgrat ser relativament recent, ja que la varietat protegida "roig brillant" va començar a cultivar-se en els anys 60. Gràcies a les importants campanyes de promoció dutes a terme pel Consell Regulador de la DOP, el consum ha augmentat considerablement, sobretot sota la forma de caqui dur desastringentat.

En els últims anys es ve observant una disminució de la superfície cultivada a conseqüència de la menor rendibilitat del cultiu, la qual cosa ha provocat que s'estiguen eliminant plantacions. La superfície inscrita de la campanya de 2022 es va veure reduïda en un 30,0% respecte a l'anterior. Mentre que la producció total ho va fer en un 61,5% a conseqüència de les condicions climatològiques durant la primavera de 2022 a les quals cal afegir la pressió de plagues com la mosca blanca o el cotonet.

D'altra banda, pel que fa al producte certificat es van superar les 16.000 tones, de les quals 6.546 es van quedar en el mercat nacional, 8.121 es van destinar a la Unió Europea i la resta al mercat exterior.

DOP Nispros de Callosa d'en Sarrià

La producció total en superfície inscrita va descendir d'un total de 11.130 tones en 2021 a 9.554 tones en 2022. La producció emparada per aquesta DOP en la campanya 2022 va ser de 5.574 tones enfront de les 6.106 de la campanya anterior. Respecte a l'exportació, aproximadament el 59% de la producció emparada que es va comercialitzar amb el segell de la DOP es va destinar al mercat comunitari, destacant Itàlia, com en anys anteriors. El mercat interior va absorbir el 37% de la producció emparada comercialitzada, i la resta va ser a països tercers.

DOP Raïm de taula embossat del Vinalopó

La producció emparada per aquesta DOP va aconseguir en 2022 la xifra de 7.263 tones de raïm, la qual cosa va suposar un augment del 16,0% respecte de les 6.259 tones de raïm emparat de l'any anterior. En el quadre 9.4 es detalla el destí de les exportacions d'aquest producte. La Unió Europea va ser el seu principal mercat, amb un 98,0% sobre el total, destacant França amb 685 tones, seguint-li en ordre d'importància Itàlia amb 477 tones.

IGP Cireres de la Muntanya d'Alacant

Les fluctuacions en la producció al llarg de les diferents campanyes es deuen en gran part a la gran sensibilitat que presenta aquest cultiu a les condicions meteorològiques. La producció emparada en la campanya 2022 es va situar en 141 tones, 602 menys que en la campanya anterior. Al mercat nacional es van destinar 136 tones, la qual cosa va representar un 96,8% de la producció emparada

per la IGP, mentre que a la Unió Europea es van enviar 4 tones, sent França l'únic destí d'aquesta producció.

DOP Xufa de València

La producció emparada de xufa seca és pràcticament estable des que va obtenir la seua inscripció en el Registre Europeu a principis de 1999, si bé amb un lleu creixement continuat a causa de la rendibilitat que està experimentant aquest cultiu en els últims anys. L'any 2022, la producció emparada de xufa seca amb DOP va augmentar un 35,5% fins a un total de 4.867 tones, amb destinació principal al mercat interior.

DOP Arròs de València

La Comunitat Valenciana té diversos aiguamolls naturals (entre ells el més important en extensió és l'Albufera) que presenten les condicions de sòl i inundabilitat adequades per al cultiu, a més de tindre les característiques climàtiques apropiades per a l'arròs. La producció en 2022 va aconseguir la xifra de 25.115 tones. Després de l'eliminació de les pellerfes, grans partits i defectuosos va suposar una producció de 9.256 tones d'arròs blanc. En aquest cas, la totalitat de la producció de les parcel·les inscrites es troba emparada sota la denominació d'origen. La producció es va destinar íntegrament al mercat interior.

IGP Cítrics valencians

La producció comercialitzada emparada sota la IGP Cítrics Valencians va aconseguir en 2022 la xifra de 16.965 tones, enfront de 21.055 tones de 2021, la majoria d'elles corresponents a taronges (11.213 tones) i, la resta, 5.752 tones, a mandarines. El 37,4% de les taronges i el 57,4% de les mandarines van tindre a la Unió Europea com a destí de comercialització.

DOP Carxofa de Benicarló

En 2022 la producció emparada per la denominació d'origen va ser de 594 tones, un descens del 49,2% respecte de les 1.169 tones de 2021. La totalitat de la producció emparada es va comercialitzar en el mercat espanyol.

DOP Magrana mollar d'Elx / Magrana d'Elx

2022 va ser el sisé any en què es van produir i van comercialitzar magranes emparades per la DOP, arribant-se a certificar 7.434 tones, quantitat un 9,6% inferior a 2021 (8.220 tones). Quant a la distribució del producte segons mercats, 5.532 tones es van destinar al mercat nacional, 1.489 tones al mercat comunitari i 414 tones a tercers països.

França, amb 990 tones, continua sent el destí majoritari de les exportacions.

IGP Xixona i Torró d'Alacant

En els quadres 9.6 i 9.7 figuren les dades de producció i comercialització de torró protegit de les IGPs Xixona i Torró d'Alacant. En el 2022, es van produir 4.772 tones (enfront de 4.568 tones en 2021). D'aquesta quantitat, 2.544 tones corresponen a torró de Xixona i 2.227 a torró d'Alacant. Aproximadament el 10% de la producció del torró de Xixona i el 15% de la d'Alacant es va exportar, principalment fora de la UE.

El principal país destinatari fora d'Europa va ser els Estats Units, amb 245 tones, seguit, a Amèrica, de Cuba amb 59. A la Unió Europea va destacar França amb 43 tones.

DOP de vi de la Comunitat Valenciana (Alacant, Utiel-Requena i València) i IGP Castelló

Actualment, en la Comunitat Valenciana existeixen 287 cellers inscrits en les diferents DOP i IGP de vins.

La DOP Alacant compta amb una zona pròxima al litoral on es produeix el moscatell que també dona lloc a les misteles i una zona d'interior, amb els vins de monastrell. Cal no oblidar el creixent pes i importància de les seues fondillones. Així, els vins d'Alacant compten amb les varietats autòctones

monastrell (negre) i moscatell (dolç i blanc). En 2022, la DOP Alacant comptava amb 10.598 hectàrees inscrites, 45 cellers (39 d'elles embotelladores) i 2.298 viticultors.

La DOP Utiel-Requena produeix majoritàriament vins negres, sent la varietat de raïm boval la més estesa en la zona. En 2022, la DOP Utiel-Requena comptava amb 32.939 hectàrees inscrites, 110 cellers (57 d'elles embotelladores) i 4.542 viticultors. Al final de la campanya 2021-2022 es van qualificar 427.269 hectolitres de vi amb DOP Utiel-Requena i 1.028.618 hectolitres estaven pendents de qualificació.

La DOP València es divideix en 4 subzones: Moscatell de València, Alt Túria, Clariano i Valentino, dels quals s'obtenen vins negres, blancs, rosats i vins de licor moscatell. En 2022, la DOP València comptava amb 13.069 hectàrees inscrites, 85 cellers (67 d'elles embotelladores) i 6.150 viticultors. Al final de la campanya 2021-2022 es van qualificar 336.643 hectolitres de vi amb DOP València.

La IGP Castelló dona protecció i empara als vins produïts en tres comarques vitícoles existents a Castelló: la comarca Alt-Palància Millars, la de Sant Mateu i la de Useres-Vilafamès. S'elaboren tant vins blancs com negres. En 2022, la IGP Castelló comptava amb 235 hectàrees inscrites, 15 cellers (totes elles embotelladores) i 109 viticultors. Al final de la campanya 2021-2022 es van qualificar 5.681 hectolitres de vi amb IGP Castelló.

Les dades globals de producció i comercialització de les quatre figures de qualitat dels vins de la Comunitat Valenciana es mostren en el quadre 9.8. En la campanya 2021-2022, la producció emparada de vi d'Alacant va ser de 153.717 hectolitres (-6,9% respecte a la campanya anterior), en la DOP d'Utiel-Requena el volum de vi qualificat va ser 427.269 hectolitres (-13,7% respecte a la campanya anterior) i la producció emparada en la DOP València va ser de 336.643 hectolitres (-19,8% respecte a la campanya anterior). Per part seua, la producció total obtinguda i emparada per la IGP Castelló per a la campanya 2021-2022 va ser de 5.681 hectolitres, amb un augment del 18,3%, la majoria destinada al mercat interior.

En el quadre 9.9 figuren les dades referents a exportació de vins amb DOP Alacant. L'any 2022 es van exportar 31.326 hectolitres, un 10,9% més que l'any anterior. Els principals destins van ser Alemanya (23,7%), França (6,4%), Polònia (6,6%) i els Països Baixos (5,4%).

L'exportació de vins amb DOP Utiel-Requena queda registrada en el quadre 9.10, amb un total de 127.944 hectolitres comercialitzats fora del país. Els mercats d'exportació més importants van ser el Regne Unit (26.500 hectolitres exportats), Països Baixos (14.870 hectolitres) i Rússia (11.155 hectolitres) i en el continent asiàtic, la Xina (9.446 hectolitres).

En el quadre 9.11 es mostra l'exportació de vins amb DOP València. En l'exercici 2022 la producció exportada va ser de 190.461 hectolitres, corresponent el 95,9% d'aquesta quantitat a vi embotellat i el 4,1% restant a granel. Els països de la Unió Europea van concentrar la majoria del volum exportat, mantenint-se com a principals destins Alemanya (11,5% sobre el total exportat), Dinamarca (6,1%) i Bèlgica (4,4%). Entre els països europeus no pertanyents a la Unió Europea els principals importadors van ser Rússia amb un volum de 35.117 hectolitres (18,4%) i el Regne Unit amb 10.665 hectolitres (5,6%).

DOP El Terrerazo, DOP Los Balagueses, DOP Chozas Carrascal, DOP Vera de Estenas i DOP Pago de Tharsys

Es tracta de DOP amb dret a l'esment de “Vi de clos”, situades en el terme municipal d'Utiel la DOP “El Terrerazo” i la DOP “Vera de Estenas” i en el terme municipal de Requena la DOP “Els Balagueses”, la DOP “Barraques Carrascal” i la DOP “Pagament de Tharsys”. La seua producció és de vins homogenis amb característiques organolèptiques especials, proporcionades per les característiques edàfiques i microclimàtiques del “pagament” o paratge on està situada. A més, el nom va vinculat de manera tradicional i notòria al cultiu de les vinyes dels quals s'obtenen vins amb trets i qualitats singulars. D'aquestes cinc figures de qualitat, quatre compten actualment amb el reconeixement de la Unió Europea com a vins de clos: es tracta dels vins de clos Terrerazo, Els

Balagueses, Vera de Estenas i Barraques Carrascal, aquest últim reconegut per la Comissió Europea al maig de 2020. L'altre pagament té protecció nacional transitòria (PNT), això és, reconeixement com a vi de clos a nivell nacional fins que la Unió Europea li reconega aquesta condició a nivell comunitari.

IGP Begudes espirituoses tradicionals d'Alacant

Les begudes “Aperitiu Café d'Alcoi”, “Cantueso Alacantí”, “Herbero de la Serra de Mariola” i “Anís Paloma de Monforte del Cid” tenen cadascuna denominació específica pròpia que compta amb la seua respectiva referència geogràfica i estan agrupades sota un Consell Regulador comú “Begudes espirituoses Tradicionals d'Alacant. Les vendes l'any 2021 van ser de 4.935 hectolitres. En el quadre 9.12 es recullen la producció i destins d'aquestes begudes i s'observa que, el mercat nacional va absorbir quasi la totalitat de les vendes (excepte 2 hectolitres amb destinació al mercat exterior).

No es disposa de dades de 2022 a data de publicació d'aquest informe.

DOP Cava

La DOP Cava té caràcter nacional, ja que comprén termes municipals en diferents comunitats autònomes, sent una d'elles la Comunitat Valenciana i, en concret, el terme municipal de Requena. El segell de la Denominació Cava garanteix que aquests espumosos s'han elaborat seguint el mètode tradicional i que la segona fermentació del vi base ha tingut lloc en la pròpia botella, amb un període mínim de repòs en les caves de nou mesos. Encara que la “regió del Cava” la componen fonamentalment municipis i enclavaments situats en diferents regions, la zona vinícola del Penedès és la que concentra la major producció, destacant Sant Sadurní d'Anoia, amb més del 70% de la producció anual i és el Consell Regulador del Cava el que certifica tota la producció. És de destacar l'interés dels viticultors valencians a mantindre i augmentar la producció d'aquest tipus de vins en la Comunitat.

Producció ecològica

Finalment, les dades referents a la producció ecològica apareixen reflectits en els quadres compresos entre el 9.13 i el 9.17.

Segons s'observa en el quadre 9.13, el nombre d'operadors d'agricultura ecològica en la Comunitat Valenciana s'ha incrementat respecte a l'any anterior; així, el nombre d'operadors va passar de 4.636 en 2021 a 4.921 en 2022. La província de València va ser la que va tindre major nombre d'operadors (57,0%) sobre el total. No obstant això, Alacant va ser la província que va augmentar en major mesura el seu número respecte a l'any anterior (+158), seguida de València on aquest increment va ser de 91 operadors.

En el quadre 9.14 figura la superfície total inscrita com a agricultura ecològica en els dos últims anys en la Comunitat. En 2022, la terra dedicada a aquesta mena de cultius va augmentar un 0,2% sobre l'any 2021 i va aconseguir les 153.779 hectàrees. En aquesta superfície es comptabilitza l'àrea de terreny forestal i plantes silvestres, amb la finalitat d'homologar les dades amb els d'Eurostat. Per províncies, la de València és la que major superfície va dedicar a aquesta mena de cultius, amb 81.101 hectàrees, seguint-li la d'Alacant amb 40.021 hectàrees i Castelló amb 32.657. Va ser a la província d'Alacant on es va produir el major augment interanual de superfície dedicada a l'agricultura ecològica (+4,9%), a València no va haver-hi una variació significativa mentre que Castelló va disminuir en 4,7%.

El quadre 9.15 mostra el detall de superfície dedicada a agricultura ecològica per cultius i aprofitaments en els anys 2021 i 2022. La vinya, amb 17.379 hectàrees va ser el cultiu agrícola que més superfície va dedicar a l'agricultura ecològica en el territori valencià amb un increment interanual del 4,1%, seguit per la fruita seca amb 17.270 hectàrees (+10,6%) i l'olivar amb 7.198 hectàrees (+4,3%); els cítrics, per part seua, van sumar 6.115 hectàrees de cultiu ecològic (+7,3%), seguits dels cereals (inclòs l'arròs) amb 4.458 hectàrees en la Comunitat (+4,4%).

En el quadre 9.16 figuren les activitats industrials derivades de l'agricultura ecològica. En 2022 el nombre d'elaboradors va aconseguir els 1.934 en la Comunitat (-10,1% respecte a l'any anterior), destacant en valors absoluts el nombre d'activitats industrials de preparats alimentosos (433), el de productes hortofructícoles (231), els 112 cellers ecològiques i les 78 activitats de fruita seca. El nombre d'almàsseres ecològiques va ser de 67 (28 menys que l'any anterior).

Finalment, respecte a la ramaderia ecològica, cal esmentar que en la Comunitat Valenciana es van comptabilitzar 35 explotacions dedicades a aquesta mena de producció en 2022, 13 d'elles situades a la província de Castelló, amb predomini de les explotacions de boví de carn, i 12 a la província de València, on va ser major el número de les explotacions d'avicultura d'ous, com es pot observar en el quadre 9.17.

.